

Sygn. akt II PK 82/15

POSTANOWIENIE

Dnia 19 listopada 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z powództwa H. G.

przeciwko B. N., G. N.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 19 listopada 2015 r.,

skargi kasacyjnej pozwanych od wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu

z dnia 18 września 2014 r., sygn. akt III APa 13/14,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 18 września 2014 r. Sąd Apelacyjny w Poznaniu zmienił wyrok Sądu Okręgowego w Zielonej Górze z dnia 25 września 2013 r. i zasądził od B. N. i G. N. solidarnie na rzecz H. G. kwotę 95.667 zł tytułem odszkodowania (pkt 1) oraz oddalił apelację pozwanych (pkt 3).

W skardze kasacyjnej pozwani zarzucili: 1) naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię art. 117 w związku z art. 122 k.p., przez zasądzenie odszkodowania z uwagi na umyślne wyrządzenie szkody w mieniu powoda z pominięciem ograniczenia odpowiedzialności wynikającej z przyczynienia się pracodawcy do powstania szkody; 2) naruszenie prawa procesowego mające istotny wpływ na wynik sprawy, tj. art. 217 § 1 w związku z art. 227 w związku z art. 286 w związku z art. 378 § 1 i art. 391 k.p.c., przez nierozpoznanie zarzutu apelacji, nieuchylenie wyroku Sądu pierwszej instancji oraz nieprzeprowadzenie

dowodu z uzupełniającej ustnej opinii biegłego psychiatry (oddalenie wniosku dowodowego w tym zakresie) i niewezwanie biegłej na rozprawę, choć pozwany zgłosił uzasadnione zastrzeżenia do opinii, a w konsekwencji nieprzeprowadzenie wszystkich dowodów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wniesli o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającego go wyroku Sądu pierwszej instancji w pkt I. (zasądającym od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kwotę 47.833 zł) oraz w pkt IV. (rozstrzygającym o kosztach procesu) i orzeczenie co do istoty sprawy, tj. oddalenie powództwa w całości.

Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania uzasadniono po pierwsze - występowaniem istotnego zagadnienia prawnego co do korelacji art. 117 § 1 i art. 122 k.p. oraz po drugie - potrzebą wykładni wywołującego rozbieżności w orzecznictwie Sądu Najwyższego art. 286 k.p.c. W tym ostatnim zakresie skarżący wskazał na orzeczenia, w których z jednej strony stwierdza się, że uwzględnienie wniosku strony o zażądanie od biegłego ustnego wyjaśnienia opinii sporządzonej na piśmie pozostawione jest uznaniu sądu i powinno wynikać z indywidualnych okoliczności danej sprawy, a z drugiej strony przyjmuje się, że zażądanie ustnego wyjaśnienia opinii staje się obowiązkiem sądu, kiedy wyjaśnień takich domagają się strony, kiedy podnoszą one zastrzeżenia wymagające wyjaśnień lub kiedy sąd zauważa braki bądź nielogiczności w opinii pisemnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Przepis art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaga, aby wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stanowił odrębny element pisma niezależny od przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.). Uzasadnienie wniosku natomiast powinno nawiązywać do przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów

prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Spełnienie wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. powinno zatem przybrać formę wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wskaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadni, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek.

Zagadnieniem prawnym jest zagadnienie, które wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego lub uregulowaniem prawnym, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniającego wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno zatem nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero bowiem wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne” (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11; z dnia 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158; z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, s. 51). Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy po pierwsze - przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. postanowienie z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468) oraz po drugie - jego wyjaśnienie ma znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy w ustalonym stanie faktycznym (por. postanowienie z dnia 27 stycznia 2009 r., II PK 248/09, LEX nr 736732). Z kolei odwołanie się do przesłanki potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości (ze wskazaniem, na czym te poważne wątpliwości polegają), nie doczekał się wykładni, bądź że jego niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które należy

przytoczyć (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151 i z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, niepublikowane). Nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa, jeżeli Sąd Najwyższy wyraził swój pogląd we wcześniejszym orzecnictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu. Ponadto rozstrzygnięcie wątpliwości interpretacyjnych nie może się sprowadzać do odpowiedzi na zarzuty skarżącego skierowane pod adresem zaskarżonego orzeczenia ani też do odpowiedzi na wątpliwości skarżącego, które można wyjaśnić za pomocą obowiązujących reguł wykładni bądź w drodze prostego zastosowania przepisów (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP-wkładka 2003 nr 13, poz. 5).

Wbrew formułowanym przez skarżącego wątpliwościom, przepisy art. 114-119 k.p. jednoznacznie regulują odpowiedzialność pracownika za wyrządzenie pracodawcy szkody z winy nieumyślnej i nie mają zastosowania do odpowiedzialności z tytułu umyślnego wyrządzenia szkody. Z tego względu w orzecnictwie Sądu Najwyższego rozstrzygnięto (por. np. wyrok z dnia 22 maja 2014 r., III PK 113/13, LEX nr 1483409), że w odpowiedzialności na podstawie art. 122 k.p. przyczynienie pracodawcy lub innych osób może być rozpatrywane tylko na podstawie art. 362 k.c. (w związku z 300 k.p.), którego obraży skarżący nie zarzucają w ramach kasacyjnej podstawy naruszenia prawa materialnego.

Nie zachodzi również potrzeba wykładni art. 286 (stosowanego w postępowaniu apelacyjnym poprzez art. 391 § 1) k.p.c.

Po pierwsze, w judykaturze Sądu Najwyższego przeważa pogląd, że w świetle art. 286 k.p.c., sąd ma obowiązek dopuszczenia dowodu z dodatkowej opinii tych samych lub innych biegłych, gdy zachodzi tego potrzeba, a więc wówczas, gdy opinia złożona do sprawy zawiera istotne braki, sprzeczności, względnie nie wyjaśnia istotnych okoliczności (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 sierpnia 2009 r., III CSK 7/09, LEX nr 533130 i powołane w nim orzeczenia). Ocena potrzeby dokonania czynności określonych w art. 286 k.p.c. pozostawiona jest sądowi orzekającemu. Oznacza to, że sąd rozpoznający sprawę powinien w każdej sytuacji rozważyć i racjonalnie ocenić potrzebę, a nawet konieczność, wezwania biegłego na rozprawę w celu wyjaśnienia pojawiających się

wątpliwości (por. wyroki z dnia 24 czerwca 2008 r., I UK 373/07, LEX nr 496398 i z dnia 28 października 2008 r., I UK 84/08, OSNP 2010 nr 9-10, poz. 120). Żądanie ustanego wyjaśnienia opinii staje się obowiązkiem sądu między innymi wówczas, gdy strona zgłasza zastrzeżenia do opinii pisemnej lub wyraża zamiar zadawania biegłemu pytań celem uzyskania dodatkowych wyjaśnień (por. wyroki z dnia 13 kwietnia 1965 r., II CR 8/65, LEX nr 5778; z dnia 13 marca 1969 r., II CR 65/69, LEX nr 6474; z dnia 16 września 1998 r., II UKN 220/98, OSNP 1999 nr 18, poz. 597; z dnia 17 czerwca 2010 r., III CSK 297/09, LEX nr 852669). Jednak nie w każdym przypadku istnieje konieczność złożenia ustnych wyjaśnień przez biegłego. Brak jest takiej potrzeby, gdy opinia jest jasna i kompletna, w pełni odnosi się do zagadnień będących jej przedmiotem, wnioski biegłego nie budzą wątpliwości w świetle zasad wiedzy oraz doświadczenia życiowego, a jednocześnie opinia została sporządzona w sposób umożliwiający prześledzenie, z punktu widzenia zasad wiedzy, doświadczenia życiowego i logicznego rozumowania, analizy przez biegłego zagadnień będących przedmiotem opinii. Z tych względów biegłego należy wezwać w celu złożenia ustnych wyjaśnień do opinii sporządzonej na piśmie, jeżeli jedna ze stron złoży umotywowane zastrzeżenia do tej opinii (por. wyrok z dnia 24 sierpnia 2011 r., IV CSK 551/10, LEX nr 1129153).

Po drugie, nie wiadomo jakie znaczenie dla wyniku sprawy miałyby mieć rozstrzygnięcie formułowanej przez skarżących wątpliwości, skoro Sąd drugiej instancji nie stosował art. 286 w związku z art. 391 § 1 k.p.c., gdyż nie prowadził postępowania dowodowego. Skarżący przy tym nie twierdzą, aby wniosek w przedmiocie ustnego wyjaśnienia przez biegłego opinii złożonej na piśmie został przez nich ponowiony w postępowaniu apelacyjnym, jak i nie formułują zarzutu naruszenia przez Sąd odwoławczy art. 232 zdanie drugie w związku z art. 391 § 1 k.p.c.

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.